

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Сакральне мистецтво України»

Освітня програма: Філософія
Спеціальність: 033 Філософія
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	«Сакральне мистецтво України»
Освітня програма	Філософія
Спеціальність	033 Філософія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	тривалість: один семестр. Третій курс, перший семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу: формування і розвиток знань про сакральне мистецтво України

Компетентності

ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК6. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

СК7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

СК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

СК14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

Програмні результати навчання.

РН4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загально-гуманітарної проблематики.

РН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

РН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

РН13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.

РН15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

РН18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

3. Структура курсу

№	Тема.	Результати навчання.	Завдання
1	Сакральне мистецтво як відображення духовної культури народу.	Володіти базовою інформацією про основні питання теми: Духовна культура й релігійне мистецтво: розуміння понять. Релігійне мистецтво: розуміння поняття. Жанри й види релігійного мистецтва. Жанри й види християнського мистецтва. Сакральне мистецтво в християнстві.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
2	Сакральна архітектура в Україні.	Володіти базовою інформацією про основні питання теми: Розуміння понять: сакральне, світська архітектура, сакральна архітектура. Каплиця як вид сакральної архітектури (характерні місця побудови каплиць в Україні). Символіка, форми, структура храму. Християнські печери як пам'ятки будівництва в Україні. Муровані храми періоду Київської Русі в християнській сакральній спадщині України. Народне храмобудівництво: дерев'яні церкви (Галичина). Особливості візантійського, києворуського, романського, готичного стилів у християнській сакральній архітектурі України. Сакральні пам'ятки архітектури України періоду українського ренесансу. Сакральне архітектура нехристиянських релігій	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
3	Сакральна скульптура України	Володіти базовою інформацією про: Відомі архітектурні пам'ятки барокового стилю в Україні, зокрема в Галичині. Визначення й порівняння характерних ознак типових барокових архітектурних традицій (козацьке бароко, європейське бароко в Україні). Монументальна християнська скульптура України. Храмова скульптура. Скульптурні композиції на іконостасах. Скульптурна творчість Івана Георгія Пінзеля, Матвія Полейовського. Художній надгробок в Україні — меморіальна галузь жанру скульптури.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
4	Іконопис як жанр сакрального мистецтва.	Володіти базовою інформацією про: Догмат іконовшанування в ортодоксальному християнстві. Візантійський іконописний канон: основні норми та принципи Візантійський стиль в українському іконописі. Київські фрески, мозаїки. Іконопис, стінопис: диференціація понять. Іконописці. Ікони христологічного циклу в храмах України. Основні іконографічні типи Богородичних ікон: типи, значення, символіка, особливості в Україні. Іконописні школи в Україні.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі

		Ікона стилю бароко в Україні. Формування і структура українського іконостасу. Присутність іконопису в інших релігіях.	
5	Християнська духовна музика і спів. Календарно-обрядові пісні у християнстві.	Традиції українського літургійного співу. Творча спадщина видатних українських композиторів. Літургійна музика католицької церкви. Авторські й народні колядки обрядовій культурі України. Християнські звичаї і традиції в українській побутовій культурі. Хоровий та музичний супровід богослужінь у протестантських організаціях. Релігійна музика в нехристиянських традиціях.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
6	Релігійна тематика в театральних дійствах, кіномистецтві України, ЗМІ, соцмережах	Історія розвитку вертепного дійства в Україні. Відображення життя і діяльності видатних лідерів українських християнських церков у кіномистецтві України. Християнська тематика у художніх фільмах. Християнська тематика у документальних фільмах. Фестивалі християнської пісні, християнського кіно як засіб місіонерської роботи українських церков. Релігійні дійства в нехристиянських традиціях.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі

3.1. Теми самостійної роботи студентів.

1. Історія і мистецькі особливості пам'яток християнської сакральної архітектури.
2. Християнські паломницькі центри у світі.
3. Дияконське, священиче, архієрейське облачення в католицизмі, православ'ї: елементи, символіка.
4. Плащаниці і хоругви в сакральній традиції церкви.
5. Храмово-обрядові вироби.
6. Вишивана ікона. Українська вишивка в інтер'єрах храмів.
7. Символіка українського великоднього писанкарства.
8. Християнські паломницькі центри в Україні.
9. Лаврська іконописна та малярська майстерня
10. Стил ь і техніка живопису церков Києво-Печерської Лаври.
11. Внутрішнє оздоблення церков Почаївської лаври.

12. Пам'ятки іконописного мистецтва в Галичині та Волині (на прикладі колекцій ікон Івано-Франківського краєзнавчого музею, Музею мистецтв Прикарпаття, Музею Волинської ікони)
13. Чудотворні ікони України.
14. Образи діячів історії та культури України в храмових стінописах Східної Галичини першої третини ХХ ст.: мистецькі інтерпретації.
15. Творча спадщина знаних іконописців України:
16. Іван Руткович, Йов Кондзелевич, Модест Сосенко
17. Михайло Бойчук, Іван Їжакевич.
18. Сучасні іконописні школи та майстерні України.
19. Українська ікона ХХІ століття: середньовічна традиція і авангард.
20. Іконописне мистецтво на склі.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	50
Тестовий контроль знань (до семінару)	30
КСР	20
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські заняття			10			10			10			10			10			50
Тестовий контроль знань																30		30
КСР																	20	20
Всього			10			10			10			10			10	30	20	100

6. Ресурсне забезпечення. Література:

1. Вечерський Віктор. Особливості стилю бароко в архітектурі України XVII–XVIII століть // <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16947/41-Vechersky.pdf?sequence=1>
2. Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / Укл. Петренко І.М., Сарапин В.В. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2012. – 504 с. // Доступ: <http://www.culture.puet.edu.ua/files/iuk.pdf>
3. Історія української культури: Навчальний посібник ... / Ю.О.Шабанова, Н.Ю.Тарасова, О.Я. Дичковська. – Дніпропетровськ, 2012. – 141 с. // <https://filosof.nmu.org.ua/ua/Textbooks/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8.pdf>
4. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина; за ред. І.Я. Хоми. – Львів, 2012. – 356 с. // Електронний ресурс: <http://194.44.152.155/elib/local/r39.pdf>
5. Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович — К., 1998. — 728 с. // Електронний ресурс: <http://litopys.org.ua/popovych/narys.htm>
6. Список мурованих храмів у стилі українського бароко // https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D0%BC%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D1%85%D1%80%D0%B0%D0%BC%D1%96%D0%B2_%D1%83_%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D1%96_%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B1%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE
7. Хорове мистецтво України та його подвижники: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Дрогобич, 19 – 20 жовтня 2017 року) [Електронний ресурс] / Редкол. : І.Л. Бермес, В.В. Полюга. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ ім. І. Франка, 2017. – 358 с. – Режим доступу: <http://ddpu.drohobych.net/konf-xorovemystectvo/>
8. Формування і структура українського іконостасу // <https://www.osbm.org.ua/index.php/publikatsiyi/liturhiya/1835-formuvannia-i-struktura-ukrainskoho-ikonostasa>
9. Християнська сакральна традиція: історія і сьогодення. Матеріали Міжнародної наукової конференції, м. Львів, 6-7 грудня 2013 р. - Львів, 2013. - 262 с.
10. Шевченко В. М. Словник-довідник з релігієзнавства. – К. : Наук. думка, 2004. – 560 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства. Аудиторія 503; тел.: 59-60-15 Ел. адреса кафедри: kfsr@pnu.edu.ua Сайт кафедри: https://kfsr.pnu.edu.ua/
---------	---

Викладач	Білоус Світлана Іванівна
Контактна інформація викладача:	svitlana.bilous@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Повага до всіх учасників освітнього процесу; Сприйняття й толерантність до представників різних світоглядів; Забороняється плагіат у підготовці і представленні робіт;
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацювання пропущених занять через опрацювання навчальних матеріалів, рекомендованої літератури.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Дозволяється, але через поважну причину, підтверджену документально.
Невідповідна поведінка під час заняття	<ul style="list-style-type: none"> - забороняється зневага до когось з учасників освітнього процесу; - забороняється некоректні вислови, агресивні прояви поведінки.
Додаткові бали	участь у студентських конференціях з дисципліни: 10 б.

Викладач: Білоус Світлана Іванівна